רמב טוש"ע יו"ד סי' רלד

מעיף ה: מעי פ"ד מהלי עבדים הל"ה סמג

:עשין פג

יב ג ד מיי' פ"ו מהל' מרומות הל' יב יג

טוי"ד סימן שלא ספ"ב: יג ה מיי' פ"ו מהל'

ד ו מיי' פ"ד מהלי עבדים הל"ה סמג

:עשין פג

מרומות הל"ה:

ל) נדרים סו: עד: יבמות ל) לורים סוו עד. יכנוות כט: כתובות לט. מו:, ב) יבמות ע. ע"ש ספרא פרשת אמור פרשה ו. פלטנו לתמול פלטט יו, ג) [ע' תוס' לקמן סו: ד"ה ולזרעו], ד) [יבמות כב: וש"ג ועמ"ש שם על הגליוו בשם הערוך וסמ"ע ר"ם רעו סי"ח], ה) יבמות ע. ב"ב קמג: ע"ש [תוספתה דיבמות פ"ח ה"ב], ו) [ע' תוס׳ גיטין מו: ד״ה ולביתך יבמות ע. זבחים ספרא פרשת אמונ פרשה ד, **ה**) ופסחים יח: וש"כו, ע) ול"ל דמתיא סימני נערות הוי זבינה זבינא דלא מחיא סימני. יעב"ץ], י) [יבמות כט מ) [ל"ל סתם רש"ש],

() [יש גורסין לשון

הקונטרם ואין לורך ח"ת], ויבמות סח ע"או. ע) [לקמן טו ע״א וע״ב ע״ש], פּ) [לכאורה שייך

תורה אור השלם ו. ואם שלש אלה לא יִעשה לָה וְיָצְאָה חִנָּם שמות כא יא אַין כָּסֶף: וֹבָת כֹּהֵן כִּי תִהְיָה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרֵע אֵין לֶה וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ לֶה וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ ָּבְּנְעוּרֶיהָ מֶלֶּחֶם אָבִיהְ תּאבֵל וְכָל זְר לֹא יאכַל ויקרא כב יג ויקרא כב יג וַיָּקוּמוּ שָׂרֵי מוֹאָב ַנְיָבֹאוּ אֶל בָּלְק וַיֹּאמְרוּ מֵאַן בִּלְעָם הֲלֹךְ עִמְנוּ:

לעיל קודם ד"ה זרע. ועיין

רמדרה כר יד לְקַחַת אֶת יְבִּמְתוֹ וְעָלְתָה יִבִּמְתוֹ הַשַּעְרָה אֶל הַזְּקַנִים וְאָמִרְה מֵאַן יִבְמִי לאחיו יְיָהֶוּן בּ בִּיִשְׂרָאֵל לֹא אֲבַה יַבּמִי:

מוסת תוספות

א. כדאיתא ביבמות פרק אלמנה (סח.) וכדמוכח מובת כהן. לשנ"ח. ב. כגון שיש לה בן כשר והלך הבן ונכבש על הערוה והוליד ממנה בן ממזר. םם. ג. דהא ר"ל דאמר עט. ג. והא די דאמר לקמן בפרקין (טז.) דמיתת האב מוציאה מרשות האדוז איתותב ד. נתוס' רי"ד כתוכ. ומנכה לה שכר פעולתה

תום' ר"י הזקן

רכוותה. דאדון, אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאחר. [אכתי מיחסרא מסירה לחופה. דאכתי] שתכנס לחופה, ואמה נפקא מרשות אדוז לגמרי. י. יוצאה מרשותו על ידי הקדושין דמעיקרא אב אלא בשותפות הבעל.

יליחה דכוותה קח ממעט. יליחת חירוסין דומיח דיליחת חמה קח ממעט מדין אמה ולמימר דיש כסף בה ומה יליאת אמה העבריה אין כסף לאדון דנפקא מרשותיה קאמר קרא אף מיעוט דיש כסף

יציאה דכוותה קא ממעט והא לא דמיא האי

יציאה להאי יציאה התם נפקא לה מרשות

אדון לגמרי והכא אכתי מיחסרא מסירה

לחופה בהפרת נדרים מיהא נפקא לה

מרשותיה דתנן שנערה המאורסה אביה

ובעלה מפירין נדריה והאי יויצאה חנם להכי

הוא דאתא הא מבעי ליה לכדתניא דתניא

ויצאה חנם אלו ימי בגרות אין כסף יאלו ימי

נערות אמר רבינא אם כן לימא קרא אן

כסף מאי אין כסף אין כסף לאדון זה אבל יש

כסף לאדון אחר ומאן ניהו אב וממאי

דדרשינן הכי ידתניא יוזרע אין לה אין לי

אלא זרעה זרע זרעה מנין ת"ל זרע אין לה

יעיין לה ואין לי אלא זרע כשר יזרע פסול ^ג

מנין ת"ל זרע אין לה סדעיין לה והא

אפיקתיה לזרע זרעה זרע זרעה לא איצטריך

קרא ׄ∞דבני בנים הרי הן כבנים כי איצטריך

קרא לזרע פסול ותנא גופיה מנליה דדריש

הבי אמרי כתיב ימאן בלעם יומאן יבמי

דלא כתיב בהו יו"ד והכא כתיב ביה יו"ד

ש"מ לדרשָא הוא דאתא ואיצַמריך למכתב

קידושיה לאביה ואיצטריך למכתב מעשה

ידיה לאביה דאי כתב רחמנא קירושיה

לאביה הוה אמינא משום דלא מרחא בהו

אכל מעשה ידיה דקא מרחא בהו אימא

דידה הוו ואי אשמעינן מעשה ידיה ידקא

מתזנא מיניה אבל קירושיה דמעלמא קאתי

לה אימא דידה הוו צריכא: גופא ויצאה חגם

אלו ימי בגרות אין כסף אלו ימי נערות

ולכתוב רחמנא נערות ולא בעי בגרות אמר

רבה בא זה ולמד על זה מידי דהוה אתושב

ושכיר דתניא ייתושב זה קנוי קנין עולם

שכיר זה קנוי קנין שנים יאמר תושב ולא

יאמר שכיר ואני אומר קנוי קנין עולם אינו

אוכל קנוי קנין שנים לא כ"ש אילו כן הייתי

אומר תושב זה קנוי קנין שנים אבל קנוי

קנין עולם אוכל בא שכיר ולימד על תושב

שאע"פ שקנוי קנין עולם אינו אוכל א"ל

אביי מי דמי התם תרי גופי נינהו דכי נמי

כתב רחמנא תושב נרצע לא יאכל והדר

כתב אידך הוה שכיר מילתא דאתיא בק"ו

יומילתא דאתיא בק"ו מרח וכתב לה קרא סומילתא

בנערות בגרות מאי בעיא גביה אלא

אמר אביי לא נצרכה אלא לבגר דאילונית

סד"א בנערות תיפוק בבגרות לא תיפוק

אלא הכא חד גופא היא כי נפקא

דקא דייק ליציאת אירוסין יש כסף למי שיצאה הימנו קאמר והיינו

חב: והח לח דמית. יציחת חירוסין

ליניחת חמה והיכי קחמרת דיניחת

אירוסין אתי למעוטי הא לאו דכוותה

היא דאכתי לא נפקא מרשותיה דאב

למעשה ידיה ולירושתה עד שתכנם

לחופהי: בהפרת נדרים מיהא נפקא

ליה מרשותיה. שאינו יכול להפר

לבדו: ויצחה חנם. ולח פירש מתי

מנה: אלו ימי בגרות. שהיה משתנה

מנערות להיות בוגרת: אין כסף.

אלא דבר אחר מוליאה אלו ימי נערות.

ולקמיה פריך מכי נפקא לה בנערות בגרות מאי עבידמיה: אן כסף.

בלא יו"ד כדכתיב מאן יבמי: מכלו

דדרשינן. יו"ד דחין כי החי גוונה

באנפי נפשיה: זרע אין לה אין

לי. שיעכב על בת כהן מלחכול

בתרומה אלא זרעה מישראל: זרע

ורעה מנין ח"ל אין לה עיין עליה. שחם מת בנה ויש לו בן חף הוח

מעכבה: זרע פסול. כגון ממזר:

בני בנים הרי הם לבנים. נפקא לן

במסכת יבמות בפ׳ הבא על יבמתו

(לף סב:): ותנא גופיה מנא ליה.

דמשמע ליה אן בלא יו"ד: מאן בלעם. אין בדעתו לילך עמנו:

ואילטריך למכתב מעשה ידיה לאביה.

כדיליף לעיל מאת בתו לאמה: דקא

מתונה מיניה. ודעתיה על מעשה

ידיה דשכיחה: דמעלמה קה המי לה.

ולא היתה דעתו עליהם לזונה

בשבילם: בא זה ולימד על זה.

מתוך שלא פירש נערות במקרא

אלא מאיליו הוא למד שאין לנו דבר

אחר לתלות סיליאתו בו הולרך לכתוב

שניהם. דאי כתב חד הוה אמינא

בגרות הוא דאשמועינן קרא אבל

נערות לא מפיק לה בא חבירו ולמד

עליו על כרחך חד מינייהו לנערות

אתא: מידי דהוה אתושב ושכיר.

דכתיב גבי תרומה למידרש הכי:

מושב. האמור אלל תרומה תושב

כהן ושכיר לא יאכל קדשם: זה קנוי

קנין עולם. עבד עברי הנרלע ביד

כהן ואעפ"כ אין גופו קנוי לו כשאר

עבדים כנענים לאכול בתרומה: הנין

שנים. שלא הגיע לו עדיין שש שנים:

בא שכיר ולימד על חושב. דעל כרחך

חד מינייהו לנרלע הוא דאתא ומאחר

שנכתבו שניהם משמעותה דנרלע

מתושב אתיא שהוא מיושב אצלו יותר

מן ההנוי לשש שנים: התם תרי גופי

נינהו. נרלע ושאינו נרלע שני גופים הם ואפשר להיות שניהם בביתו של

כהן: דכי נמי כתב רחמנת כו'.

כלומר ואפילו פירש הכתוב נרלע לא

יאכל וחזר ופירש על שאינו נרצע

ואע"פ שלא הולרך לכותבו הייתי יכול

לתרך ולומר אע"ג דהוי שכיר מילתא

יציאה דכוותה קא ממעט. פי׳ ר״ח יניאת אמה העבריה מאדון שהוא עת נעורים אף כאן נערה מיהו סוגיא לא משמע כלל שהוא לריך ללמוד דביום נערות מיירי אלא מנלן דכסף דאביה הוי ונראה לפרש יליאה דכוותה כגון ברשות אדון אם היה שם כסף

אז היה נותן לאדון שינאה ממנו כמו כן כאן שיש כסף ביניאתה מרשות בגרות שמוציאה מרשות האב

בו'. וא"ת מיתת האב תוכיח שמוליאה מרשות האב ואינה מוליאה מרשות ש אדון ג אף אני אביא ויש לומר דאיכא למפרך מה למיתת האב שכן לא נשתנה הגוף תאמר

ס ויצאה חנם אלו ימי בגרות אין

ברישא הוה ליה למנקט אלו ימי

זכאי בקדושי בתו בוגרת: דלא אתיא סימני נערות לא הוי זבינה זבינא. וא"ת ונקטנות

אב דאביה הוי וכן משמע לשון ס הקושיא: זרע פסוד מנין. אומר ר"י זרע זרעה פסול קחמר דהח כיון שנבעלה לפסול לה פסלה מן הכהונה ₪ ולא תאכל עוד בתרומה א הילכך ליכא לפרש זרע פסול ממש מור ז מיי׳ שם הל״ח סמג אלא זרע זרעהב: בא זה ודימד על זה. פירוש אי לא כתב אלא חד הוי מוקמי ליה בנראה יותר דהיינו בגרות וח"ת ולמה לי וילחה חנם ללמוד על אין כסף הא ע"כ לא הוה מלינן לאוקמי אין כסף בבגרות אלא בנערות דהא מיניה דרשינן לעיל אבל יש כסף לחדון חחר ומנו חב חם כן ע"כ האי קרא איירי בנערות דאילו בבגרות אין האב זכאי בקדושין דכיון שבגרה אין לאביה רשות בה ואומר הר"ם דאי לאו ויצאה חנם הוה מוקמינן אין כסף ויתורא דיו"ד דאמר רבינא חד לנערות וחד לבגרות ודרשה דאין כסף לאדון זה לא הוה דרשינן להכי אינטריך וינאה חנם:

בבגרות שנשתנה הגוף:

כסף אלו ימי נערות. וא״ת

נערות והדר ימי בגרות וי"ל משום דאין כסף לריך לאוקמיה לימי נערות כדאמר לעיל אבל יש כסף לאדון אחר דהיינו ימי נערות דאין האב

איך נדע שלא תביא סימני נערות דסימני אילונית היינו כשהיא בת עשרים ולא הביאה שערות כדאיתא פרק הערל (יצמות דף פ:) ואע"פ שיש סימני אילונית שאפשר להכיר בקטנות כגון סימן דקולה עבה ואין שיפולי מעיה כנשים הא אמרינו (שם) גבי סרים עד שיהא בו כולן ומסתמא הוא הדין באילונית וי"ל דהכי קאמר לא הוי זבינה זבינא ולריך האדון להחזיר מעשיה והאב יחזיר הכסף וגם אין שייך בה דין ייעוד אם יעדה:

יקמ"ל מתקיף לה מר בר רב אשי ולאו ק"ו הוא ומה סימנין שאין מוציאין מרשות אב מוציאין מרשות אדון בגרות שמוציאה מרשות אב אינו דין שמוציאה מרשות אדון אלא אמר מר בר רב אשי לא נצרכה אלא ילעיקר זבינא דאילונית מד"א יידאתיא סימני נערות הוי זבינא דלא אתיא סימני נערות לא הוי זבינה זבינא יידאתיא קמ"ל

דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא לפיכך כשכתבו התם[©] י"ל בא זה ולימד על זה ואין לנו להקשות יכתוב נרלע בפירוש ולא יכתוב שכיר: אבל הכא. דאפקה קרא מרשותיה בנערותה לא משכחת לה אמה יוצאה בבגרות והיכי כתב לן קרא מידי דלא הוי לכתוב נערות בהדיא ותו לא: אילונים. אין לה סימני נערות ואשמועינן קרא שיוליאוה ימי בגרותה כשיהיה לה עשרים שנה: שאין מוליאין מרשום אב. כדאמרינן לעיל שמעשה ידיה לאביה: בגרום שמוליאה מרשות אב. דלא אשכחנא דזכי ליה קרא אלא נערות דכתיב (דברים כב) לאבי הנערה: אינו דין כו'. ולקמן פריך הא אמרן מילתא דאמיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא: לא נצרכה. קרא דבגרות אלא ללמדנו שהאילונית נמכרת בקטנותה כשאר בנות: הא

מוסף רש"י

יציאה דכוותה קא ממעט. מה כסף דינילת לדון לי הוה התם כסף דאדון שהיא יולאה ממנו דמגרעת יחמותר נותנת לו, אף כי קאמר נמי יש כסף ביניאה אחרת, דאדון שהיא יוצאה ממנו בעי למהוי ולא לדידה, ואי אמרת לדידה הוה לא קא ממעט יניאה דכוותה, כך מפורש בשאלתות דרב אחאי גאון, יאני שמעתי יניאה דכוותה קא ממעט, מה התם נערה אף הכא נערה, וקשיא לי אכתי אימא לדידה, ובמסכת קדושין פירשתיה בלשון שמועתי ונקושי (כתובות מו:). והא לא דמיא. יניחה דקדושין ולא יציאה דכוותה היא מחות. מיחסרא מסירה ולמטשה ידיה נפקא לה מרשותיה. . דעד עכשיו היה מיפר עס געלה (שם). אביה ובעלה מפיריו נדריה. ואינו מופר עד שיפרו שניהס (שם למ.). אין לה עיין עלה. מני למכתב או עליו (יבמות כב:). בא זה ולימד על זה. אם לא יילאה חנם זו בגרות לכך נאמרו שניהם שלא ליתן פתחון פה לבעל דין לחלוק (שמות כא, יא)**. תושב זה** הנוי הניז עולם. נרלע. אללו עד היובל הנרלע, ובא הכתוב ללמדך שאין גופו קנוי לכהן זה שיאכילהו בתרומה ככנעני (יבמות ע.). קנין שנים. סתס עכד שיולה נשש שניס (שם). עבד עברי שעתיד לנאת בשביעית יובחים פב:). שכיר זה קנוי קנין שנים. שיולא כשש כא הכתוב ולמדך כאן שאין גופו קנוי לאדניו לחכול בתרומתו (ויקרא כב, י). אינו אוכל. בתרומה שאין גופו קנוי לכהן (שם). אילו כן. דלא נאמר . אלא תושב, הייתי אומר תושב זה קנוי קנין שנים. משום הכי אסור בתרומה. בא שכיר יתירא כות אותה, כנו שפיר יעית ה ולימד על כרחך דהאי קרא לנרלע אתא וכיון דתרי כתיבי מסתברה דתושב זה שב אללו לומן ממ ושכיר זה העומד לנאת יבמות ע.). תרי גופי

כמשמעו של זה וכל אחד מלמד על עלמו, ואי משום דאיכא למפרך נכחוב נרלע בהדיא ולא נבעי שכיר, הוה שביר מילחא דאתיא בק"יו. כלומר לאו משום דבמים דאם דאתי משום דאמי בק"ו ואיכא לשנויי מילחא דאמים בק"ו טרח וכתב ליה קרא, השתא דסתימי כ"ש דשפיר שנינן בא זה ולימד על זה (ובחים פב:). אילוגית. דוכרניתם דלא ילדה לשון איל זכר מן הלאן (יבחות יב.).